

Kerekes Ivett

MÁSODIKLEÁNY
ÉS A HŰSÉG

Fehérné Goldschmidt Anna
illusztrációival



A könyvet kiadja a HELMA Kiadó.

Cím: 8630 Balatonboglár Szabadság u. 75.

Telefon: +36 (30)499-34-77

E-mail cím: info@helma.hu

Webcím: www.helma.hu

A kiadásért felel a HELMA Kiadó ügyvezetője, Dvariecki Bálint

ISBN 978-963-639-764-7

Borítóterv és grafikák: Fehérné Goldschmidt Anna

Szerkesztő: Botlik Richárd

Szöveg utógondozás: Sebestyén-Darcsi Szabina, BKN_pieces

(Bátori-Kurek Nikoletta)

Minden jog fenntartva!

Helma Kiadó 2025



Első fejezet: A második leány

Addigra egy „nevenincs”, cseh, nemes család unokatestvéreiként sem a nővéremnek sem nekem nem adatott választás, hogy szeretnék-e barátkozni a hírhedt magyarokkal.

A hírhedt és folyton szövetkező magyarokkal, akiknél az elmúlt kicsit több mint tíz évben állítólag majdnem annyi királyjelölt tűnt fel, mint ahány ujj integet egy kezemen.

Ami lehetett pletyka is, azt még nem bírtam megítélni tizenkét évesen, azonban az bizonyos volt, hogy a nővérem különösen feszült, amiért ezek közé a virtusból hepciáskodó népekhez készülünk.

Vagy más volt az ok?

A királytól, I. Károlytól tartottak? Miért? Az atyám mindig azt mondta, hogy ő Isten kegyelméből uralkodó nemes, aki a népeink szövetségese.

A vérünknek, mert a méltóságosabb – bár rég nem igazán méltóságos – unokatestvérek, akik nyilvánvalóan nem tévedhettek, és a királyunk az ő követeivel egyezkedtek.

Márpedig a szövetségeseiktől nem félünk, így nem értettem ezt a nagy készültséget.

Nem volt olyan borzalmas ez a „Felvidék”. A réteken ugyanúgy fű nőtt, a lovak itt is nyerítettek, és búzatáblák hajbókoltak apánknak, aki a kocsi előtt ment. Továbbra is magas volt, no meg gyors, és sötétbarna hajú, félelmes ember!

Nem volt mitől félni itten sem, amíg láttam. Különösen, hogy amúgy sem. Mármint... Ha kipillogtam a kocsi ablakán, szép magasan gömbölyödött az ég, amely pontosan ugyanolyan színű volt, mint a szülői házunk felett. Nem hullott belőle Isten nyila vagy más kárhozat. Nem támadtak üvöltve ránk.

Sőt...

Talán még egy kicsit kékebb is volt itten, legalábbis valahogy nem emlékeztetett annyira a tavaly elhunyt édesanyám pillantására.

Talán azért, mert mégis más kék volt ez a szín. Egy szemnek láthatatlanul különböző, ennek ellenére eltérő árnyalat, aminek a szépsége már nem fájdtott.

Csupán vidámított. Engem legalábbis.

A nővérem akkor nem így látta? Nem tűnt vidámnak, ahogyan fehér kezekkel kapaszkodott a szoknyájába, és harapta az ajkát. Amit nem szabadott. Tudtam, hiszen ez közös szokásunk volt, ám ő mindig rám szólt miatta.

Jogosan, elvégre kiváló példával szolgált ő is és édesanyám is. Isten nyugosztalja, szegény perelt velem állandóan, miszerint a kisasszonyok nem mutogatják a fogukat, futkosnak, hangoskodnak, kíváncsiskodnak, hadarnak, mint én most.

Egyszer megkérdeztem, hogy egész biztosan kisasszony vagyok-e, azonban néhány holdtöltére rá megesett az első vérem, és biztos lett az igazuk, és a teremtés tökéletessége is újra megerősítést nyert. Nő voltam. Vagy legalábbis annak készült a testem...

Holott milyen jó lett volna férfiként, méltósággal kihúzott háttal a magas ég alatt egy böszme, büszke ménen léptetve! Úgy szerettem lovagolni és annyira untam a kocsiban rostokolni.

Varrni sötét volt, hímezni túlsággal zötyögött, beszélgetni pedig nem akart az én imádott testvérem, aki szinte dühös eltökéltséggel bámult kifelé a kocsi mellett haladó fegyveresekre.

Akik nem voltak sokan, pusztán tízen; elvégre nem voltunk gazdagok. Már nem. Ahogyan mindig mesélték. Nem tudom, mikor volt gazdagságunk, mert – az unokatestvérekkel együtt – még a nagymamám is abba az udvarházba született, azonban nem mertem megkérdezni, amilyen határozottan emlegették.

A „valaha volt” időket. Amik nem értettem, miért befolyásolnak minket, ám ezt se tudtam soha meg. Holott ezt megkérdeztem!

Még jó pár éve összeszedtem rá a bátorságom, felmásztam a mamám ölébe, aki válaszként pityergett és összecsókolta az arcomat, ám igazit nem felelt. Éppen úgy, ahogyan most is, amikor mi a kocsiba ültünk; igaz, ezen alkalommal a nővéremet csókolta össze.

Akitől nem kérdezhettem ezt; vagy éppen azt, hogy mi baj, mert erre rám sziszegett, miszerint okosabb lenne hallgatnom, ha pendelyes kisleánycént elkeveredtem a felnőttek közé.

Amiért én felhúztam az orrom, elvégre ez csúnya sértés volt. Már tizenháromnak készültem, nem voltam sem kisleány, sem túl butuska a felnőtt ügyek megértéséhez.

Hittem én. Mégse nem került halovány fogalmam sem, hogy miért kezd könnyezni a nővérem és ragadja meg a kezem, amikor a vár felsejlett. Alig hallhatóan suttogott:

- Ígérd meg, hogy mindig szeretni fogsz!
- Hiszen szeretlek – feleltem értetlenül.
- Akkor is ígérd meg! Azt is, hogy nem felejtet el, milyen sokszor védtelek meg! – követelt.

Bizonytalanul bólintottam, viszont megszólalni nem mertem. A hajpántom gyöngyei megcsörrentek a mozdulattól. A nővérem karcsú, hosszú ujjai kisimogatták.

Sietve ökölbe szorítottam a kezem, mert bizony most vettem észre a gyászkeretet a körmeim alatt, ami minden bizonnyal akkor került oda, amikor Bolyhoskától, a kiskutyámtól búcsúzkodtam az utazás előtti kora hajnalon. Egészen bizonyosan, elvégre előtte este a nagymama még a lelkemet is kisikálta a dézsában.

A nővérem csókot nyomott a homlokomra:

- Sose kételkedj abban, hogy én is szeretlek!

Eddig nem kételkedtem, azonban most ezer meg egy hömpölyödött a mélyemben. Olyan hullámok, amiket sosem ismertem. Megszédültem tőle. Vagy a döccenő kocsitól?

Kényszeredetten kaptam a nővérem keze után, aki méltósággal kifordult az ajtó felé. A hosszú haja szabadon libbent a háta megett. Ezer meg egy veres tónus kavardott a barnaságába.

Olyan szép volt. Szébb, mint az enyém, akinek a semmilyen – bár vastagabb szálú – haját összefonták, hogy ne legyen olyan feltűnő az egyszerűsége.

Mondjuk, amilyen festményre illő volt a testvérem hosszúkás arca és a kék macskaszeme, bármilyen haja is lett volna, szép lesz vele.

Bezzeg nekem – hiába hasonlott az arcom – nem volt hozzá fogható kék szemem, én édesapám sötét-barnaságát örököltem abból is.

Minden bizonnyal, mert a lelkem fiúnak készült, amíg mást nem terveztek vele.

Nem tudom, mire kellettem. Egyáltalán minek kellett megszületnem, amikor a bátyám ott volt örökösnek, a nővérem szépnek, én meg mindig kizárólag a feleslegnek pottyantam közéjük.

Aki hiába imádta a családját, nem lehetett igazán a része, hiszen feladatot nem kaptam és – leány révén – nem tudtam megadni apámnak a harmadszülöttet, akit a saját képére nevelhet, és tudós lehet.

Akkor sem, ha jobban olvastam, mint sok fiú! Mert így volt! Csehül, latinul, németül, görögül; azonban magyarul alig tudtam.

Szinte semmit, amit a kereskedők után leselkedve hallottam az unokafivéremék udvarházában, ahol az ottani és a kolostori kicsike könyvtárak palléroztak az életről.

Most jártam először kint.

Erre rögtön elém ugrik hat, magas, bajszos-szakállas úr. Legény...? Fene se tudta, olyan marcona arcuk volt ezeknek fiatalon is. Legalábbis én megijedtem tőlük. Nekem nem volt ott édesapám keze, mint a nővéremnek, akit kíségetett.

Önkéntelen közelebb táncoltam a testőrkapitányunkhoz, aki gondterhelten figyelt. Magam elé öleltem a ládikát, amit rám bízta, és amiben a nővérem ékszerei voltak.

Valamiért hoztuk őket, és én erről sem kérdezhettem.

– Üdvözetem...

Értettem meg a vitézek előtt álló fiatal úrfi első szavát, hogy a többi sok reménytelenül elszökjön előlem, ami során – a feltételezésem szerint – az utunkat firtatta és be is mutatkozott. Legalábbis a végén enyhén meghajolt és nővéremre nézett:

– ... Miklós.

Milyen családhoz is jöttünk?!

Tudtam, hogy elmondták, azonban olyan idegenül cikornyás név volt, hogy nem emlékeztem rá. Csupán arra, hogy a király egyik fő méltóságának a rokonai, és szövetség kovácsolása végett érkezünk hozzájuk.

Vajon azt megvenni elég volt a nővérem kicsiny doboz ékszere?

Mondjuk, hatalmas volt az a vár. Miért kellett volna neki még több gazdagság? Legalábbis az én – udvarházhoz szokott – szememnek feleslegbe tűnt ide minden. Nagyobb volt, mint a városunk kolostora.

Akkor is, ha Apa azt mondta, nem nagy, és láttunk nagyobbakat is útközben, azonban azokba nem kaptunk meghívást.

– A lányaim, Erzsébet és Gizella – válaszolt neki édesapám az anyanyelvén.

Aki – persze – ezt is beszélte. Akkor is, ha máshogy formálta, mint az úrfi. Attól még szerintem minden szó a helyén volt, és tökéletesen érthetőnek tűnt a fülemnek. Dermedten

rábámultam a házigazdára, miközben igyekeztem méltósággal üdvözölni.

Ha már „Gizella” lettem, Gizike helyett.

– Szabad? – nyújtotta a házigazda a nővérem felé a karját.

Ő nagyot nyelve átfogott oda. A mellettem álló kapitányunk minden izma görcsösen ellenkezett, hogy idegen tapogatja a mi szépségünket, ám ez egy udvarias kérdés volt. A magas, szőke vitéz sem tehetett semmit.

Pusztán a fellépése egészen biztosan nem lehetett elég a fiatal Miklós Úr ellen, aki szintén magas volt és sokkal vállasabb, mint nálunk a legények. Mintha óriások gyermeke lenne.

A gesztenye üstökű-bajszos, szakállatlan arca sem tűnt szépnek, bár határozottan barátságosnak. Talán az ajka miatt, ami nem volt vékony, és rögtön mosolyra csintalankodott a szája sarka...

Vagy a kissé húzott, mégis inkább mandula szeme miatt, ami gesztenye pillák közül villogott. Esetleg a pilláktól formálódott az óriások fia barátságosra! Egész biztos azok voltak a ludasok, mert akkor jöttem rá, hogy ilyen pöndör pillát férfinél még nem láttam!

Igazság szerint ilyen szívélyes mosolyt is keveset. Rám még csupán apám mosolygott olyan szívélyesen, mint az a vitéz a nővéremre. Akinél nem volt olyan sokkal idősebb. Állítólag csupán két évvel, mert tizennyolcszor sem ünnepelte a születését.

Fiatal volt még családfőnek, azonban az édesapja meghalt a királyok villongásaiban. Vagyis... a királynak vágyók villongásaiban.

Nem mondták meg, ki mellett harcolt, csupán rám ripakodtak, hogy ilyen kérdezni se szabad, amikor végre törékeny béke kecsegtet.

Úgyhogy én lenyeltem az újabb kérdésemet, bár ebből azt sejtettem, nem a jó oldalon harcoltak. Akkor is, ha a mai napig nem vagyok biztos abban, hogy a harcnak akad-e jó oldala. Én még sose láttam, pusztán nyomort.

Nem csoda, ha az Írás tanításaival szemben egymást martuk és karmoltuk, a javunkat harácsolva. Királya, úrrá, gazdaggá, hatalmassá vágyakozva haraptunk a másik torkára.

Olcsó árnak éreztem a tudásvágyam viselését, ha cserébe tényleg béke lehetett.

Abban a pillanatban, a tavasz közepi szellő kellemes volt, és valóban nem hallottam harcokról, vagy láttam feszülten futkorászó alakokat.

Mindenki reménykedett, ahogyan a magyar igazság szerint – három és még egy ráadás – negyedik házasságra készülődött az igaz király.

Állítólag béke és egység várt mindenkire. Azt nem tudtam, kizárólag azt, hogy semmit nem látok az egész helyből, mert mindenki olyan sokkal magasabb és olyannyira körülöttem sündörögnek a katonáink, hogy én pusztán harisnyás lábakat és az ingek hátát bámulhattam.

Ingerült sóhajjal kezdtem figyelni az eget, amit nem vehettek el tőlem. Ami még mindig szép kék volt. Haloványan elmosolyodtam. Arra eszméltem, hogy egy terembe értünk, ahol apám felsegített egy padra.

Terítve volt, és fakupában vizes bort tettek elé. Szépen faragott kupa volt. Az tetszett. A nővéremre pillantottam, akinek

feszült az ajka. Különösen, amikor valaki németül tósztot mondott az új idők új nemzedékeire, akik a békével házasodnak.

Nem értettem, miért olyan rossz mondat, ameddig a testvéremet fel nem hívta a házigazda maga mellé. Mert... házasodni jöttünk?! Nyikkanva kapaszkodtam apám kezébe az asztal alatt, aki nem mondott nekem semmit!

A nővérem sem, holott nem tűnt meglepettnek! Akkor ő biztosan tudta! Ezért mondta a kocsiban azt a furcsaságot? Már miért haragudtam volna meg rá, amiért férjhez adják?

Különösen, ha nem akart házasodni. Az látszott a lemondó, kissé dühös pillantásából, ahogyan a mi asztalunk felé bámult. Én elpirultan lehajtottam a fejem, mert igaza volt abban, hogy nem elég a tudományom megakadályozni ezt.

Apám viszont mindig harcolt. A német köszöntő regulázó sarkossággal ugrott ki a családuknak vezetőjéből:

– Tudom, sok a bizonytalanság ezekben az időkben, azonban én hiszem, hogy mindenki őszintén békét akar a nemzeteknek, amik virágozni szeretnének. Hogy evégett szívesen hozunk áldozatot, hiszen valami többhöz járulhatunk hozzá a szolgálattal. Márpedig az én családom mindig igaz módon szolgálta a nemzetét és királyát.

– Ahogyan az enyém is mindig – biccentett megengedően a házigazda.

Olyan szelídséggel, ahogyan talán maga a Pápa csinálta volna. Az én szememben mindenképpen annak tűnt és méltóságosnak. Első ítéletre nem volt szörnyen ijesztő, mint amennyire aggodalmas maradt a nővérem arca.

Akinek tavaly lett volna az esküvője, azonban a harctérről nem tért vissza a jegyese. Úgy láttam, azt nem bánja,

ezért nem firtatóztam sohase, ám én azt képzeltem, hogy a társunk elvesztésére szomorúbbak lesznek az emberek.

A nővérem akkor mégse volt szomorú, most meg váratlanul dühösnek találtam. Nem értettem én semmit se ebből a felnőtt életnek nevezett kuszaságból, amiben talán még ők se igazodtak ki.

Lehet, mégiscsak kicsi voltam én ezekhez...

Azért az igazi felnőttek eltökélten tudtak koccintani és inni a királyra. Aztán már mindenki királyára, majd az összes királyra, végül pedig a „legmacskaszeműbb, északi nemes kisasszonyra”.

Aki minden bizonnyal a testvérem volt, bár én túlzó titulushoz tartottam az északi szót – mintha csak moszkvai fejedelemségből érkeztünk volna.

Pirult volt minden férfi arca, és nagyokat kurjantottak. Cseh-magyar szavak keveredtek a közvetítőként kijelölt német nyelvvel. Kissé ijesztően. Ahogy a nővérem felállt, engedelmet suttogtam és azonnal visszavonultam vele.

A velünk jött harmadik leány, az unokanővérünk legkisebb lánya, félve szorította a kezem. Megértettem. Biztosan más lett volna a móka, ha mi is férfi módra mulathatunk, azonban pálinka híján hideg volt éjjel a kőből épült vár fáklyától füstös díszterme.

Összefogtam magamon a kendőm, amíg két emberrel és egy szolgálóval kísérve sétáltunk a nekünk kijelölt szoba felé. Feszült némaságban, amiben már majdnem elbólintottam.

Kis híján megtettem, azonban a lépcső előtt kavarodást hallottam, a mellettem sétáló katona összeroskadt, az unokahúgunk nyikkant volna, mire a nővérem befogta a száját:

- Ne sikolts, és akkor nem kell bántsalak!
- Testvérem? – hátráltam a szemem sarkában fenyegető kardtól a fal felé.
- Gizella, annyira sajnálom – vágta Erzsébet a sírva fakadó kislányt a falhoz.

Én nyikkanva behúztam a nyakam, ahogyan a kard felém fenyegetett. Véres volt. A szolgáló – aki kísért minket – már a padlón feküdt, miután a mi kapitányunk – aki rémítő eltökéltséggel méregetett engem is – beledöfte a pengéjét.

– Nővérkém? – kaptam a mellettem ájultan összeroskadó testecske után, bár rosszul lettem, ahogyan a tarkóján a vérbe belenyúltam.

– Ugye, csendben maradsz? – kérdezte válasz helyett a testvérem.

– Veszélyes – szűrte a délceg, szőke férfi.

Akiről azt hittem, hogy a dolga: megvédeni minket. Egyenesen nemesi kötelessége. Ehhez képest a fegyver hegye nekem lett szegezve, és odébb sem táncolhattam, mert ahhoz azért nehéz volt a húgocskánk, hogy könnyedén mozgassam.

– Jó lesz – kapta el a kapitány csuklóját Erzsébet. – Siessünk!

Azzal meglódultak. Összerezcentem, úgy figyeltem a távolodásukat: oldalra, az istálló felé. Sikoltani akartam, csak hogy a nővérem csendet kért tőlem. Az a nővérem, aki kifelé szaladt a kapitánnyal. Már el is tűnt a sarkon.

Már a lekapott fáklya fénye se táncolt. Alig egy percnél tűnt, mire – újabb röpke kavarodás után – vad patadobogás verte fel az éjszakát, ám körülöttem nem neszelt rá senki.

Nem ébredt fel a karomban szorongatott unokahúgom, sem a szolgál, sem a másik, elesett katonánk, akiből egyre több vér folyt ki.

Halk nyikkanással simultam bele a falba, a rokonomat ölelve. Igyekeztem az ő szoknyáját is elhúzni a terjengő tócsáktól, ám szólni nem mertem, hátha visszajönnek és engem is felkoncolnak érte.

A szőke dalia, vagy éppen a nővérem... aki itt hagyott. Aki lehet, hogy megölte az unokahúgunkat. Észre se vettem, hogy – a kislány nyakába borulva – sírva fakadtam, mindössze arra eszméltem, hogy vad futkorászás torpant meg előttem.

– Gizella! – térdelt elém apám. – Mi történt?!

Felbámultam rá. Kinyitottam a számat. Aztán becsuktam, és előre nyújtottam a karomban tartott testet.

Apám torokhangja nem volt nyögés, nem volt sóhaj, hanem valami mélyebb és őszibb, ami tehetetlenséget, haragot és fájdalmat mesélt nekem. Egészen halk volt. Ha nincs közvetlenül szembe velem, sose hallom meg.

Így meghallottam. Önkéntelen megérintettem az arcát, mert nem vettem észre, hogy véres a tenyerem. Apám a háta mögé nézett.

Aztán újra rám. Aki, ott álltam sértetlen, bár nyilvánvalóan nem bírtam volna el még a szolgálval sem, nemhogy a katonánkkal.



– Kicsi lányom, jól vagy? – ragadta meg apám a vállam. – Hol a nővéred?

– Nem tudom – sírtam el igazán magam.

Miklós Úrfi ekkor ért vissza. Már nem futott. Gondterhelten megcsóválta a fejét. Kezét nyújtotta apámnak, hogy felsegítse:

– Két ló tűnt el.

Nem értettem akkor, miért olyan fontos részlet ez, miszerint két ló tűnt el, mikor egy férfi hiányzott. Mondom, kicsi voltam még megérteni ezt az egészet. Még nem értettem, milyen árulkodó. Hiszen egy férfi nem ülhetett két lovat, tehát a másikon a nővérem ült, aki minden bizonnyal önként ment el.

Elszökött.

Elszökött az esküvőjéről. A jegyese lovai közül kettőt ellopva, elvégre a mieink a külső legelőn kaptak helyet. Kizárólag

apám ménje jöhetett be a legszebb állatoknak fenntartott, belső istállóba.

A nemzőm elsápadt. Teljes testtel fordult a kert irányába, azonban – a kapuban elaludt őrszemnek hála – hosszú percek peregtek a koromsötét éjszakában, amikor a szőkevények bármerre menekülhettek. Túl nagy előnyt nyertek.

Még apámnak sem került ötlete, hogyan lehetne rendbe hozni ezt a csúfságot:

– Én...

– Megértem. Igazából a kisasszonyt is – formálta túl csúsztatottan a németet a házigazda. – Mégis gond adódott, ugyanis mindkét ország vezetése elvárta ezt a menyegzőt.

Elvárták.

Árulkodó szó volt arra, hogy Miklós Úrfi is mennyire kíván részt venni ebben a helyzetben, azonban ezt is fiatal voltam megérteni. Apám viszont nem, aki igazolást kapott, hogy KÖTELESSÉGÜNK a házassággal a béke képviselője:

– Fogalmam sincs, hogyan segíthetnénk ezen, ha nem bírjuk reggelig előkeríteni.

– Károly... – fordította rosszul a házigazda az apám nevét.
– Nekem a maguk családjából kell valakit elvinni.

A kinyilatkoztatásra túl sok szempár fordult felém. Nem jöttem még rá az okára, azonban szorongani kezdtem. Apám halászápadt lett. Belépett elém. Az ölében bólogatott az ájult unokahúgom:

– Gizella még fiatal az ilyesmihez.

– Gizella olyan idős, mint az előző királyné volt – bólított egyetértően Miklós.

– Ő belehalt a gyermekszülésbe! – szakadt fel apámból.

Mihez voltam fiatal? Miért volt olyan fontos részlet ez, és egyáltalán miről beszéltünk? Miért nem rohant mindenki Erzsébet után? Akit nyilván kényszerítettek! Más nem történhetett!

Meg kellett menteni!

Valakit biztosan, ám Miklós nem tervezett egy olyan hajadon segítségére sietni, aki maga utasította el és egész este ridegen méregette:

– Károly, legyen belátó... Nekem van lehetőségem vigyázni a lányára, azonban, ha megtagadja ezt, egész biztosan maga hozza a vesztüket a házához.

Ebből értettem meg: én leszek az új menyasszony. Iszonyodva sikkantottam és elájultam. Apám már nem kaphatott utánam, tehát Miklós kapott, bár erről én mit sem tudtam.

Akinek az a nagy tenyere könnyedén megtartotta az én nem túl nagy súlyomat, majd még az emeletre is maga vitt fel.

Mindkettőnket ágyba tettek, a húgom fejét bekötötték, egy új cseléd elrendezett mindent, és ébren kellett ülnie mellettünk.

Egy velünk egyidős leány, Ilona, akit már most bemutatok Nektek, ugyanis később fontos lesz.

Közben a családfők mindent megbeszéltek: a hűségüket nem tagadhatják meg, továbbra is megvannak a kötelességeik, amely egyszerre kívánja meg a vér megvédését és a birodalom szolgálatát, tehát nincs más megoldás.

Elővesznek engem, mint tartalék leányt.

Íme, lett célja a létezésemnek.